

Cumartesi. İlk basımı 1976'da yapılmış *Ben Ruhi Bey Nasılım*'ın. 25 yaşındaymışım. Çeşitli yayınevlerinde birkaç kez basılmış. **YKY** özenli bir baskıyla 40'ıncı yılını kutladı bu kült kitabın, şiirlerin. "Ve her şey dönüştü işte/ Kahverengi bir çarşambadan/ Sapsarı bir cumartesiye." Günlerimiz "Yol kenarlarında birikmiş gereksiz eşyalar gibi" geçip giderken Ruhi Beyleri düşündüm; "Kirazla bir kadeh rakı'nın dinginliğini bir yana bırakırsam, "Kızgın bir sardunyanın üstelik üvey çocuğu'nun neye benzediğini de. Bir de "Üryani eriği gibi gözleri". Benim için öyle değil ama Ruhi Bey için "O gün bu gündür bütün çiçekler/ Karanfil-dir". Ülkemizin hali ortada. "Ne varmış ülkemizin halinde" diyenleri bir yana bırakalım. Ruhi Bey gibiler düşle-gerçek arasında, ölümler-hayat, aşkla-acı, umutla-umutsuzluk arasında gezinip duruyor orada burada ve Beyoğlu'nda. Beyoğlu'nu dolduran Arap halklarını görmemek için sokağa çıkmaya korkan ne çok insan var. Araplar, Beyoğlu'nda gece yürüyüşü yapıyor epeydir. Kara lekeler rengini yitirmiş kuru yapraklara benziyor, üstelik kapkara gözlükler takıp, saç ektirip ve yaralarına dualar döşenerek. "Bir kara parçası sanır insan/ Düştü mü başı derde/ Kendiniz açık denizlerde." Ölenler çoğalıyor, ölenlere aldırılmıyor artık. Öyle ya "Bir ölü nedir ki bir ölüm nedir/ Acıyla kirlenmektedir, acıya sevinmektedir." Ruhi Bey gittiğiniz o gizemli yerde nasılsınız kırk yıldır? "Ölüler ki bir gün gömülür/ İçimizdeki ölümler, dışımızdaki ölümler/ İnsan yaşıyorken özgürdür/ İnsan/ yaşıyorken/ özgürdür." İnsan yaşıyorken gerçekten özgür müdür?

Pazar. Bir yeni dîvan daha Enis Batur'dan: *Yanık Dîvan* (**Kırmızıkele** 2016): Uzun, soluklu dîvanlar halkasına yeni düşler, düşsel öyküler, öyküsel şiirler eklenmiş. Zaman, mekân, olaylar (ya da anlatım) üçgeninde yükselişe geçmiş inandırıcı kurgu sarmalı. Hep bir olayın sürpriz ipuçlarını çözmeye çalışıyor ya da gözler önüne seriyor ya da açığa çıkarıyor Enis Batur 29 yıla yayılan *Dramatik Şiirler*'in son halkasında. Enis Batur'un tüm yazdıklarında edebiyata, hayata, şiire uzunlu kısıklı yolculuklar hiç eksik olmaz. Burada da "yol" ve "yolcu"dur hem şairin kendisi hem de bu dîvandaki şiirleri. Enis Batur'un her kitabında ve her şiirinde "Yekpâre bir hikâye duruyor"dur mutlaka. Uzun "Korku" şiiri anılar diyalogu; kitabın omurgasında sağlam bir yere yerleşmiş. "Bütün yılı rüzgâr kayıtları yaparak geçirdim". Sonra, bir soluk: "Pek": "Kaf'tan yeni döndüler, duyulmamış bir iniş hikâyesi, boşlukta/ onca sü-

zülmuş lekesi, gökyüzü delik deşik arkalarında ve tılsım/ kararlı. Peklik alıştırılmaları." Çölde bir vaha değil, gerçek bir gizemli dağ havası *Dramatik Şiirler*.

Pazartesi. "İşte bu dem, burada, akşama doğru, akşama doğruyum ben." Şiir için "yol" diyeceğim, yolculuk da. Yolun şiiri, şiirin yolu. Şu da: Yolculuğun ve yolcunun şiiri, şiirin yolcusu ve yolculuğu da. Şarkılara bindirmiş kitalar gibidir yol, yolcu ve yolculuk; üstelik türkülerle, şarkılarla. Hâlâ var mıdır neşeli yolculuklar, bilmiyorum. Yol, bir bakıma hüzündür, ayrılıktır, elbette kavuşmadır da. Ama, nedense özlem ağır basar ayrılırken de, kavuşurken de. "Kâğıt Gemi" de bir yolculuk imidir. "Şimdi biliyorsun her an öldüğünü/ Çağırdıkça içindeki şehirler hatıra limanlara/ öyle başladı bu gezmek sevdası, böyle de biter/ Olmayan bir gemi, olmayan bir denize iner." Adnan Özer, *Yol Şarkıları*'ndaki (Everest Yayınları 2016) şiirleriyle beni göçebe yolculuklara çıkardı uzun suskunluğunu bozup. "Hikâyeler" okudum ondan, Trakya'ya "şiirin gelişi"ni karşıladım onunla. "Mahalle Şiirleri"yle semt semt gezip yakınlarımı aradım. Tekirdağ'ın şiire ağış, "Sürgün" ömürlerin mekânlarına kadar sürdü yolculuğum. "Bu sonsuz göçmene bütün tarifeler boş,/ her yere gidebilir ki onlar hiç bir yerlerdir./ Yağmura tutunur, ıslak trenlere, belki bir meraka./ Neler neler geçer aklından ki hepsi ara seferlerdir/ olmayan bir güzergâhta..." 18 yıl sonra, taptaze.

Salı. "Yol Yorgunu". Günlerin yoğunluğu değil yoran, bir nedeni de bu olsa da hayatın kanayan yerine tutunmaya çalışma, dünyanın sarsılıp durması; hayatın kaybolan renkleri, akşamın hep akşam kalması. Daha çok karanlığın içimize dolması. İçimizdeki yolun tıkanması, çıkmazı. Yusuf Alper, *Dünyanın Gürültüsü*'nde (*Noktürn* 2016) çıkıyor yola. Yol, gürültülü, tıkalı, uzun. Savaşın yarattığı korku. Şiirler yaşamın her halini, günlük yaşamdan yansıyanları, parçalanmış kentlerin dünyasını; kırılan, kavruşan, yaralanan yüreklere imge, şiir taşıyor. Yusuf Alper, çareler üretmeden (nasıl üreteceksiniz ki), sızlanmadan (aslında yakınıyor), dertleşiyor, sohbet ediyor kendisiyle, okuruyula. "Şimdi anlıyorum giderayak her şeyi/ Her şey bir şeye bağlıymış anlıyorum/ -Marks dede ömür boyu boşuna çirpinmamış-/ bugünün acıları dünden kalırmış". Şair düşünür, sorular sorar, çıkmazdan, sıkıntılardan kurtulmaya çalışır anladığını sanarak dünyada olup bitenleri: "Hayat mı ayrıntıda gizliydi cehenneme giden yol mu/ Yoksa cehenneme giden yol mu güzel taşlarla döşeli". İçe işleyen bir duyarlık yumağı!

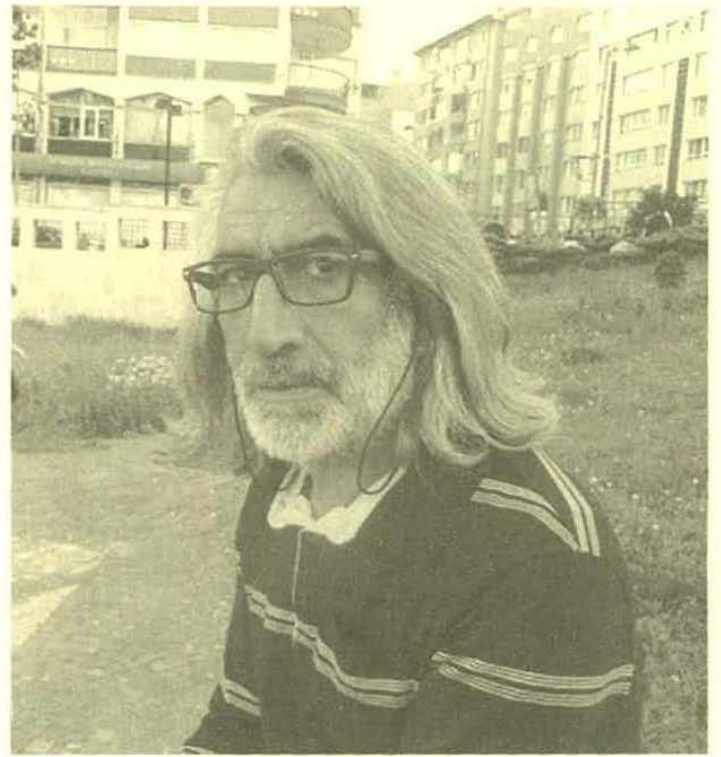
Çarşamba. Dizelerin dar paçalı olmasını yoğunluğa mı, kısa ve özlü oluşuna mı bağlayacağımı bilemedim. Sonra sonra "kalemin tüken"meyen zaferi olduğunu anladım. Günümüzde "zafer" kazanmak kolay değil, hele şiirde. Ama, bu yola başkoyanlar hiç eksilmeyecek. Açlık, hapishane, cenaze, tölüm, eros, aşk... "Gök divana" gökçe nakışlar olmasa da şiirin yüreğine asılı metaforlardır Nisa Leyla'da. *Dar Paçalı Dizeler* (Yazılı Kâğıt 2014) ve *Yokoluş Bir Sözcükse* (Yasakmeyve 2015) dergilerden tanıdığım şairi daha yakınımaya getirdi; "kurşun sesleri geçiyor kuş seslerini" dizesi acı, gerçek, dayanılmaz yurt haberlerine götürdü beni. Bozkırın ortasına şiirleriyle dimdik dikilen şair acılarla "idare" etmeyi öğirenmiş. Şiirini de oradan

başlatmış aşka, terle, inançla: "Kendini sözcüklerle yapan, ülkesini dert edinen, varlığına şiirsel yeni bir yol kurmaya çalışan Nisa Leyla 'biraz fuzuli', "biraz yunus biraz lorca/ biraz ali biraz isa biraz mehdi/ biraz şiir biraz türkü biraz gözyaşı/ biraz emekçi biraz devrimci biraz yabancı". Şairde Sihirli Değnek (Mühür 2015) yok ama onun bu başlıkta bir çocuk kitabı da var.

Perşembe. 21 Şair. 21 büyüleyen hayat! Önce bu şairlerden el alınır, şiir yoluna çıkılır ve bu şiirler (Büyüklerle Şiirler) dünyaya gelir. Okuyan, okuduğunu iyice sindiren, sindirdiğini titizlikle ayıklayan, sonra da şiirini yazan Elçin Sevgi Suçin'in *Büyüklerle Şiirler Büyüleyen Hayatlar* (Kurgan Edebiyat 2012) kitabındaki şiirler Lorca'ya, Shakespaere'e, Hayyam'a, Victor Hugo'ya, Nâzım Hikmet'e, Dante'ye, E. A. Poe'ya, Goethe'ye, Rimbaud'ya, William Blake'e, R. M. Rilke'ye, W. B. Yeats'e, S. Mallarmé'ye, L. Aragon'a, C. Bukowski'ye, C. S. Tarancı'ya, Furuğ'a, Adonis'e ve Yunus Emre'ye ithaf edilmiş. Şair, bu şairlerin şiirine öykünmemiş. Bu şairlerin yazdıklarını içselleştirip onların dünyalarına girmiş; onlar gibi olmuş. Onların şiirini kurmuş onlardan okuduklarıyla. Lorca, "Beni şiirim bitirince öldürün beyler" diye seslenmiş kendisini kurşuna dizeceklere; yani şiire saygı! Kitabın ilk bölümü "Büyüklerle Şiirler"dir, ikinci bölümü ise "Büyüleyen Hayatlar". Bu bölümde vefa borcunu ödemeye çalıştığı şairlerin yaşamlarını yazmış öylüleştirecek. Böylece nasıl keşfedilir bir şair ya da elyordamıyla bulduğu şairler üzerinde nasıl çalışılır, bunu göstermiş. Elçin Sevgi Suçin'in ikinci kitabı *Aşkdan Ve Savaştan Başka Nedir ki Hatırlanan?* (Kırmızı 2015). Yüreğinde biriken kaygıları, sancıları, sorunları, sevgileri, gözlemleri... şiirine sağlamış şair. Çağını şiirlerle kavramaya çalışan bir şair Elçin Sevgi Suçin. "Kutsal"ı kutsamış, "Aşka" tertemiz gömlekler giydirmiş, "Umuda" sınıksı sarılmış ve hiç bırakmamış onca kırılmaya karşın, "İnsana" güvenmiş. Savaşın karşısında durmuş, yıkımları bir daha rüyasında görmesin istemiş, acıların yangınının günün birinde söneceğine inanmış. "öyle ağırdı ki çocukluğum/ kırdım, kelimelere böldüm// şiirler diktim kalbimin ipiyle// şimdi, her biri bir sayfa/ ömrümün kitabında" ("Kalbimin İpi").

Cuma. Yangında yitirilen defter midir hayat? Ya da "gece sızısı"nın bir yerlere "göçüp" gitmemesi mi? Kendine doğru giden bir şair Kader Sevinç. "Bir bilinmez" içinden çıkmaya çalışır şiirleriyle. İçindeki "çiğlikla" yüzünü yıkayan şair, ülkesinden ayrı olduğunu mu imliyor acaba? Ya da "Gelirdik,/ kuşlar giderdi"deki yalınlığın derinliği neyin özlemi? Öyle ya "Yabancıyız hepimiz kendimize." *Kırık Ülke* (Şiirden 2014) resim de yapan, Brüksel'de yaşayan bir şairin kitabı. O da "uzun yoldan" gelmiştir şiirin gözesine; "küsün baykuşlar tüne"miştir omuzlarına. "eksik öykü"dür hep yaşadıkları, uzaklarda kalanlar. Yabancılık, nereye gidersek gidelim, kardeşimiz gibidir ya da ikiz gölgemiz: "biz burada yıldızlar gibiyiz/ uzak göklerdeyiz hepimiz/ yabancıyız". Kendi olmak isteyen, çevresine irdeleyici bakmasını bilen bir şair, Kader Sevinç.

Cumartesi. "Eski Mahalle"leri bilirim, ama artık onlar yok. Yıkılıp gitmiştir o nemli, küflü, kirli apartmanlar. Yaşlı teyzeler, amcalar çoktan ölmüştür. Çocuklar büyümüş, her biri bir yere savrulmuştur. Sokaklar daha da

M. Mahzun Doğan

ralmıştır dünya ve hayat gibi. O sokaklarda ne çok şey değişmiştir fotoğraflara sığmayan. Bahçeler bozulmuş, güller çoktan kurumuştur. Yıllar geçip gider ama o "eski mahalle"ler unutulmaz. Çünkü orada bir ömür sürmüştür sonbaharın hüznüne sarılıp, kışın soğuğuna, yazın sıcağına, gecenin karanlığına katlanıp. Değişen dünyada değişmeyen düşler görülmüştür çünkü bu mahallelerde. M. Mahzun Doğan, *Eski Mahalle'de* (Medakitap 2016) siyan-beyaz bir dünyanın kapısını aralıyor unutulmaları günışığına çıkarıp. Balkona çıkıyor, pencerelerden bakıyor geçmişine, yaşadıklarına. "Masalların üstünden tramvay"lar geçse de, "Balkondan güzü süpürür" bir kadın. "sanki ne vardı anımsanacak/ o turuncu zaman içinde" sorusuna yanıt: "Ve kalbimin avlusunda/ dolaşır bir serçe/ Ona bir su birikintisiyim işte". O eski mahalleler değişmiş, komşular yenilenmiştir. Çocuklar sokakları doldurmuş, yüzü kızaran genç kızların peşine takılmaya başlamıştır yeni yetme gençler. "ister renkli ister siyah beyaz/ her fotoğraf hüznün portesi"dir hep mahalleler. Dünya değişiyor, ülkemiz ve hayatımız da. Sonra? "Kirlenmiş bir mendil bu yeryüzü. Ben artık gidiyorum." Nereye gider şair? Şiirden başka gidecek yolu var mıdır?

Pazar. Mahmud Derviş'in ölümüyle Filistin'in haklı davası sona ermedi. Onun *Mural* (Kırmızı 2015) kitabındaki sıkı, sarsıcı anlatımı bitmedi. Mehmet Hakkı Suçin'in pırl pırl çevirisiyle okuduğum şiirlerde "Bir gün ne istersem o olacağım" diyen bir halkın sesini bulmak da ayrıca sarsıcı. Filistin halkının kültürü, tarihi, dili, yaşam biçimi, kavgası, sevdası... onun şiirinin omurgasını oluşturur: "Ve uzaktaki kelimeler/ daha yüksek bir yıldız komşu olan yurttur/ Sürgündür yakındaki kelimeler/ Ve anlatmaya yetmiyor kitap:/ Yoklukla dolu gördüm varlığımyı./ Aradıkça kendimi başkalarını buldum/ yabancılığımyı, aradıkça başkalarını./ Kalabalık olan o tek ben miyim?" Mahmud Derviş şiiri, kırsılmak istenen Filistin'in diri sesi.